

حقوق‌شناسی عمومی

دوره میانی-۵

کلیات حقوق اسلام

www.ketab.ir

مصطفی دانش‌پژوه

(دانشیار پژوهشگاه حوزه و دانشگاه)

بهار ۱۴۰۰

دانش پژوه، مصطفی، ۱۳۳۵ -

کلیات حقوق اسلام / مصطفی دانش پژوه - قم: پژوهشگاه حوزه و دانشگاه؛ مشهد: دانشگاه علوم اسلامی رضوی، انتشارات، ۱۴۰۰.

چهارده، ۳۰۰ ص. - (پژوهشگاه حوزه و دانشگاه؛ ۵۷۲: حقوق و فقه اجتماعی؛ ۵۹)

حقوق‌شناسی عمومی، دوره میانی؛ ۵.

بها: ۴۷۰۰۰ ریال

ISBN: 978-600-298-295-7

فهرست‌نویسی براساس اطلاعات فیفا.

کتابنامه، ص. [۲۷۱] - ۲۷۹: همچنین به صورت زیرنویس.

نماینه.

۱. اسلام و حقوق. ۲. Islam and law. ۳. فقه. ۴. Islamic law. الف. پژوهشگاه حوزه و دانشگاه. ب. دانشگاه علوم اسلامی

رضوی، انتشارات.

۲۹۷/۴۸۳۴

BP۲۳۰/۱

۷۵۹۵۱۸۴

شماره کتابشناسی ملی

کلیات حقوق اسلام

مؤلف: مصطفی دانش پژوه (دانشیار پژوهشگاه حوزه و دانشگاه)

ناشران: پژوهشگاه حوزه و دانشگاه و دانشگاه علوم اسلامی رضوی

صفحه‌آرایی: تحریر اندیشه

چاپ اول: بهار ۱۴۰۰

تعداد: ۲۰۰ نسخه

لیتوگرافی: سعیدی

چاپ: قم-سبحان

قیمت: ۴۷۰۰۰ تومان

کلیه حقوق برای پژوهشگاه حوزه و دانشگاه و دانشگاه علوم اسلامی رضوی محفوظ و نقل مطالب با ذکر مأخذ بلامانع است.

قم: ابتدای شهرک پردیسان، بلوار دانشگاه، نبش میدان علوم، پژوهشگاه حوزه و دانشگاه، تلفن: ۰۲۵-۳۲۱۱۱۱۰۰ (انتشارات

۳۷۱۸۵-۳۱۵۱، ص. پ. ۳۲۸۰۳۰۹۰، تلفن: ۰۲۵-۳۲۱۱۱۳۰۰)

تهران: خ انقلاب، بین وصال و قدس، کوی اسکو، پلاک ۴، تلفن: ۰۶۶۴۰۲۶۰۰

www.rihu.ac.ir

info@rihu.ac.ir

مرکز پخش: قم، خیابان معلم، مجتمع ناشران، طبقه همکف، پلاک ۲۷، تلفن: ۰۲۵-۳۷۸۴۲۶۳۵-۶

مشهد مقدس: حرم مطهر امام رضا (ع) دانشگاه علوم اسلامی رضوی، تلفن: ۰۵۱-۳۲۲۱۸۹۹۰

https://razaviac.razavi.ir

فهرست اجمالی

۱	پیشگفتار.....
۳	مقدمه: مفهوم و تعریف حقوق.....

فصل اول: حقوق و دین

۹	مقدمه.....
۱۲	گفتار نخست: رابطه حقوق و دین به مفهوم کلی و مطلق.....
۲۶	گفتار دوم: رابطه حقوق با دین اسلام.....
۴۰	گفتار سوم: مقایسه قواعد حقوقی و قواعد دینی؛ وجوه افتراق و اشتراک.....
۴۳	گفتار چهارم: رابطه حقوق و فقه.....
۵۵	گفتار پنجم: وجوه تمایز حقوق اسلامی و حقوق سکولار.....
۵۸	گفتار ششم: حقوق کنونی ایران و دین و مذهب.....
۶۹	گفتار هفتم: شریعت و فقه اسلام، منبع رسمی—تکمیلی حقوق ایران.....

فصل دوم: مبانی حقوق اسلام

۹۳	طرح مطلب.....
۹۹	گفتار نخست: مبانی اصلی قاعده حقوقی.....
۱۰۶	گفتار دوم: مبانی فرعی قاعده حقوقی.....
۱۰۸	گفتار سوم: مبانی حق.....
۱۱۱	گفتار چهارم: مقایسه مکتب حقوقی اسلام با دیگر مکاتب حقوقی.....

فصل سوم: اهداف حقوق اسلام

۱۲۵	مقدمه.....
۱۲۶	گفتار نخست: تبیین هدف.....
۱۳۳	گفتار دوم: عوامل تأثیرگذار در تعیین اهداف حقوق در نظام حقوقی اسلام.....

۱۴۹	گفتار سوم: اهداف حقوق، در نظام حقوق اسلام
۱۵۷	گفتار چهارم: مقایسه مکتب حقوقی اسلام با دیگر مکاتب حقوقی
۱۶۰	گفتار پنجم: اهداف حقوق، در نظام حقوقی ایران

فصل چهارم: منابع حقوق اسلام

۱۶۵	مقدمه
۱۶۵	گفتار نخست: کلیات
۱۸۰	گفتار دوم: منابع اصلی حقوق اسلام
۲۰۹	گفتار سوم: منابع فرعی حقوق اسلام
۲۳۳	گفتار چهارم: منابع تکمیلی
۲۳۵	گفتار پنجم: تفسیر گزاره‌ها و متون حقوقی

فصل پنجم: نظام حقوقی اسلام و ویژگی‌های آن

۲۴۵	گفتار نخست: کلیات
۲۴۹	گفتار دوم: ویژگی‌های نظام حقوقی اسلام
۲۶۸	خلاصه کتاب
۲۷۱	منابع و مآخذ
۲۸۱	نمایه‌ها

پیشگفتار

از آن زمان که ثنویت عقل و وحی، علم و دین و دنیا و آخرت در اندیشه بشری، به‌ویژه بشر غربی، شکل گرفت، پرسش‌های دیگری از آن برآمد که یکی از مهم‌ترین آنها، پرسش از رابطه حقوق و دین است که یکی از اساسی‌ترین مباحث فلسفه حقوق را پدید آورده و به خود اختصاص داده است.

پرسش کلی درباره رابطه حقوق و دین، در دل خود، خرده‌پرسش‌های فراوان دیگری دارد که کتاب حاضر تنها به بخشی از آنها پرداخته و امید است دریافتن پاسخ به بیراهه نرفته باشد. در این پاسخ‌ها، پس از تبیین رابطه‌های ممکن بین حقوق و دین، به لزوم دینی بودن و مشخصاً اسلامی بودن حقوق رسیده و به دنبال آن نقش حقوق اسلام در حقوق ایران را توضیح داده و سپس از مبانی، اهداف و ویژگی‌های حقوق اسلام سخن گفته است.

مطالب این کتاب با همکاری و بیش از آن با هم‌اندیشی دوست دانشمند، جناب حجة الاسلام والمسلمین آقای دکتر قدرت‌الله خسروشاهی، پیشتر و برای پژوهشی دیگر با عنوان «حقوق‌شناسی عمومی» فراهم شده و هر قسمت آن، به مناسبت در یکی از چهار کتاب شناسه حقوق، قلمرو اجرا و تفسیر قواعد حقوقی، منابع حقوق و نظریه‌ها و نظام‌های حقوقی قرار گرفته و منتشر شده است.

به پیشنهاد برخی از اساتید محترم، مجموعه مطالب مذکور که در آن نوشتار به‌طور پراکنده آمده، هم‌اینک و در یک کتاب تقدیم دانشوران می‌گردد تا کسانی که نیاز یا فرصت کافی مطالعه همه مباحث حقوق‌شناسی عمومی را ندارند، ولی علاقه‌مند به مطالعه رابطه حقوق و دین و به‌ویژه کلیات حقوق اسلام‌اند، بتوانند، مطلوب خود را یکجا در اختیار داشته باشند.